

Kate Hosford, *Το άπειρο και εγώ*, εικ. Gabi Swiatkowska, μτφρ. Μάνος Μπονάνος, Παπαδόπουλος.

Τι είναι το άπειρο; Πού βρίσκεται; Πόσο μεγάλο είναι; Υπάρχει πάντα; Πώς θα το δούμε; Πώς το γράφουμε; Αν ρωτήσουμε τους φίλους μας, θα μας δώσουν απάντηση; Αν πειραματιστούμε, μπορούμε να το φτιάξουμε; Παιχνίδια του μυαλού που προσπαθεί να καταλάβει την αφηρημένη φιλοσοφική και μαθηματική έννοια του απείρου και φέρνουν πονοκέφαλο στην ηρωίδα της ιστορίας.

Άραγε, σε πόσα κομματάκια μπορείς να κόψεις ένα μακαρόνι; η εύλογη απορία της ηρωίδας η οποία καταλαβαίνει ότι το άπειρο είναι μικρό, σχεδόν αόρατο. Όσο παράδοξο κι αν ακούγεται, η έννοια του ατέλειωτου απείρου μπορεί να γίνει προσιτή και να χωρέσει στη σκέψη του παιδιού μόνο όταν τη φέρουμε στα μέτρα του, την κάνουμε συγκεκριμένη και μετρήσιμη, κάτι που είναι το πρώτο που προσπαθεί το παιδί από μόνο του. Μ' αυτό τον τρόπο αναπτύσσει η συγγραφέας το θέμα οδηγώντας τον αναγνώστη σε γνωστά του καθημερινά μονοπάτια μέχρι να τον φτάσει στο αφηρημένο.

Η εικονογράφηση, ευφάνταστα δημιουργική, περνά από τα διακοσμητικά στοιχεία που θυμίζουν την τυπογραφία του 19^{ου} αι. στις σύγχρονες εικόνες παιδικών αναπαραστάσεων οι οποίες προσγειώνουν τα παιδιά σ' αυτά που τους είναι ήδη οικεία. Προτείνει δηλαδή και μια αισθητική που κι αυτή με τη σειρά της γίνεται γνώση.

Το βιβλίο της αμερικανίδας Kate Hosford και της πολωνής εικονογράφου Gabi Swiatkowska δεν βρέθηκε τυχαία στις προτιμήσεις χιλιάδων αναγνωστών καθώς απέσπασε πλήθος βραβείων.

*****

ΝΙΚΟΛΑ ΜΟΡΓΚΑΝ
**ΦΤΑΙΕΙ
Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΜΟΥ**

Νικόλα Μόργκαν, *Φταίει ο εγκέφαλός μου*,
μτφρ. Δημήτρης Σωκιαλίδης-Ελένη Σβορώνου, Πατάκης.

Ο εκπληκτικός εγκέφαλος των εφήβων αποκαλύπτεται και μαζί του οι αναποδιές της εφηβείας που βιώνουν οι νέοι που οδεύουν προς την ενηλικίωση και το περιβάλλον τους. Επιστημονικά έγκυρο όσον αφορά τα συναρπαστικά δεδομένα της νευροεπιστήμης, προσγειωμένο στα καθημερινά με την παρουσίαση και την ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων, ανάλαφρο και διαφωτιστικό, διαβάζεται με ενδιαφέρον και από ενήλικους. Θα μπορούσε να είναι μια πολύ καλή πρόταση ανάγνωσης προτού φτάσει ο προβληματισμένος έφηβος στο γραφείο του ψυχολόγου.

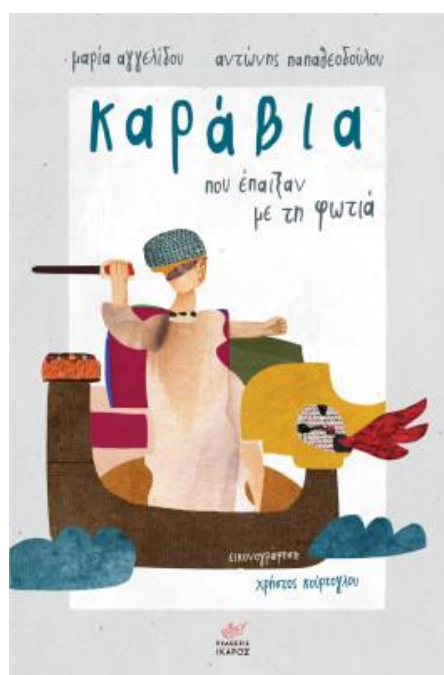
Φίκος & Ροδούλα Παππά, *Όταν μεγαλώσω...*, Νεφέλη.

Ο Φίκος είναι εικαστικός και τον γνωρίσαμε από τα γκράφιτι στους τοίχους της πόλης και από τις ατομικές εκθέσεις που παρουσίασε στην Αθήνα και αλλού. Το όνομά του δικαίως προτάσσεται στο εξώφυλλο καθώς οι σαν τοιχογραφίες εικόνες του δίνουν τον τόνο στα σύντομα κείμενα της

Ροδούλας Παππά όπου 12 επαγγελματίες με επάγγελμα συνηθισμένο ή ασυνήθιστο παρουσιάζουν πώς δουλεύουν.

Προσωπικά θα ξεκινούσα την ανάγνωση από τις εικόνες. Είναι εύγλωπτες, είναι πλούσιες κατάλληλες για παρατήρηση και δίνουν στα μικρά παιδιά πλήθος στοιχεία, γνωστά τους και άγνωστα. Για παράδειγμα, τα παιδιά γνωρίζουν από πολύ νωρίς για τα προϊστορικά ζώα, δεν ξέρουν όμως πώς τα ανασκάπτουν οι παλαιοντολόγοι και τι εργαλεία χρησιμοποιούν, ή πώς γυρίζονται οι κινηματογραφικές ταινίες και ποιοι είναι οι συντελεστές τους. Παρατήρησα και κάτι ακόμα: οποιαδήποτε δουλειά, όσο και αν ασκείται ατομικά, στις εικόνες του Φίκου έχει ως αναφορά ένα κοινωνικό πλαίσιο, δηλαδή μια υποστηρικτική ομάδα- το κορδόνι του αστροναύτη τον συνδέει με τους τεχνικούς στη γη, η δασκάλα συνδέει το μάθημά της με την κοινότητα των δημιουργών, ο προγραμματιστής με δεδομένα που του προμηθεύουν άλλοι. Παιδαγωγική κι εδώ που απορρέει από τις εικόνες!

*****

Μαρία Αγγελίδου & Αντώνης Παπαθεοδούλου, *Καράβια που έπαιξαν με τη φωτιά, Καράβια που ταξίδεψαν την περιέργεια*, εικ. Χρήστος Κούρτογλου, Ίκαρος.

Καράβια που έπαιξαν με τη φωτιά, αυτά που την πολέμησαν και εκείνα χάθηκαν από τη δύναμή της, *Καράβια που ταξίδεψαν την περιέργεια*, τα

εξερευνητικά καράβια που οδηγήθηκαν από την άσβηστη περιέργεια ανθρώπων. Η Μαρία Αγγελίδου και ο Αντώνης Παπαθεοδούλου, μοιράστηκαν λογοτεχνικά, καθένας με τον τρόπο του, τις ζώες καραβιών εμπορικών, επιβατικών, πολεμικών, ποταμόπλοιων, μυθικών, αρχαίων, σύγχρονων... Δημιούργησαν μέσα από τις ιστορίες τους ένα πανόραμα πολύ ευρύτερο από ίδια τα καράβια και τα ταξίδια τους αφού σε καθένα τους διαβάζουμε για τους ανθρώπους που τα κουμαντάριζαν. Όπως και στα προηγούμενα βιβλία της σειράς (*Καράβια που δεν φοβήθηκαν* και *Καράβια που ταξίδεψαν με τη φαντασία*), οι δυο χαρισματικοί παραμυθάδες σταθεροί στο συγγραφικό μοτίβο τους υφαίνουν μικροϊστορίες από τη μεγάλη Ιστορία, δουλεύουν δηλαδή πάνω στο αλατοπίπερό της κάνοντάς την πιο συναρπαστική για τους αναγνώστες.

*****

Φίλιππος Μανδηλαράς-Ελένη Κατσαμά, *Αλλόκοτες ιστορίες*, εικ. Κατερίνα Σισκοπούλου, Πατάκης.

Άγγελος Πατσιάς, *Το πλεξικό της φανταστικής*, Παπαδόπουλος.

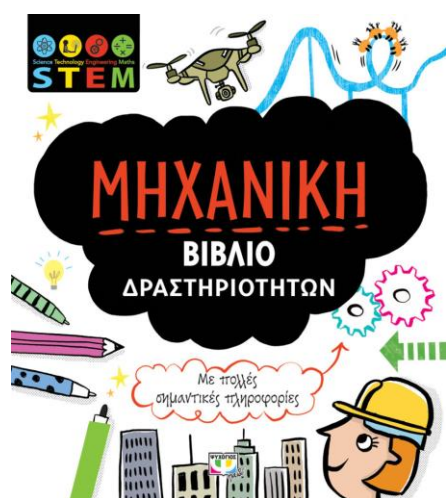

Δύο πρόσφατα βιβλία πειραματισμών με τη γλώσσα και τα κείμενα για να γράψουν τα παιδιά με μόνο κανόνα την κατάργηση των κανόνων!

Αν θα θέλαμε να μεταφέρουμε στα εικαστικά τις *Αλλόκοτες ιστορίες* και το *Πλεξικό της φανταστικής*, θα δείχναμε πίνακες των σουρεαλιστών με τις αναπαραστάσεις του ασυνείδητο και των ελεύθερων συνειρμών. Θα μπορούσαμε φυσικά να διαβάσουμε τα γραπτά τους και τη λογοτεχνική μπουρδολογία στην οποία ασκήθηκαν πολλοί και γνωστοί συγγραφείς από τον 19^ο αι. και δώθε ή θα μελετούσαμε την επαναστατική, όταν εκδόθηκε, *Γραμματική της Φαντασίας*, του Τζιάνι Ροντάρι. Έκτοτε, η δημιουργική γραφή έγινε μόδα και ασχολούνται πολλοί. Η κεντρική ιδέα παραμένει σταθερή: η προσωπική έκφραση, χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη καθετί λογικό ή παράλογο, μπορεί να ακολουθήσει ά-τυπους δρόμους και να οδηγήσει στη δημιουργική γραφή, δηλαδή στην επινόηση ιστοριών με στόχο την απελευθέρωση του μυαλού από στατικά πρότυπα και την ανάδειξη του αντικομφορμισμού της σκέψης και του χιούμορ τους.

Στις *Αλλόκοτες ιστορίες*, δύο επαγγελματίες συγγραφείς συνεργάζονται- όχι όπως οι παλιοί στο *Μυθιστόρημα των τεσσάρων* (Μυριβίλης, Καραγάτσης, Βενέζης, Τερζάκης, εκδ. της Εστίας, 1958) συνεχίζοντας την πλοκή από εκεί που την άφησε ο προηγούμενος- αλλά ρίχνοντας στο χαρτί παράταιρα λεκτικά υλικά ικανά να προκαλέσουν έκρηξη φαντασίας. Το δικό τους συγγραφικό παιχνίδι είναι προκλητικό και βγάζει γέλιο. Γιατί λοιπόν να μην το παίξουν και τα παιδιά;

Ο ευρηματικός τίτλος *Πλεξικό της φανταστικής* μας προϊδεάζει για το περιεχόμενο, γιατί τι άλλο μπορεί να είναι εκτός από ένα λεξικό που δημιουργείται *πλέκοντας* (λέξεις). Ο Α. Πατσιάς συνθέτει το βιβλίο του με διαφορετικό τρόπο, το αποτέλεσμα όμως είναι ίδιο. Τα παιδιά ως γκωσσοπλάστες γράφουν ιστορίες εκμεταλλευόμενα την ιδιότητα της γλώσσας να παράγει νέες σύνθετες λέξεις. Μας θυμίζει επίσης τα λεκτικά παιχνίδια που παίζουν οι γονείς με τα παιδιά τους, εκείνες τις λεξούλες που έχουν νόημα μόνο γι' αυτούς. Αν το καλοσκεφτούμε, το *Πλε-ξικό* δεν είναι και τόσο παλαβό όσο νομίζουμε, αφού απαντά πειστικά με τη δημιουργία απίθανων και φανταστικών λέξεων που κρύβουν, και πολλές φορές δε στερούνται ακρίβειας ή νοήματος: γιατί, για παράδειγμα, να λέμε μπιζέλι και όχι *βγιζέλι*, χωράφι και όχι *χλωράφι* όταν είναι χλωρό και καταπράσινο, *καραβούκι* αφού το κήτος των *καραβιών* είναι σαν καβούκι, μπέικον και όχι βγέικον; *Ας λεξιπλάσουν* λοιπόν τα παιδιά- αναγνώστες δημιουργώντας μια ιδιαίτερη γλώσσα προσωπική, οικογενειακή ή της παρέας!

STEM, βιβλία δραστηριοτήτων, Ψυχογιός.

STEM, είναι το ακρωνύμιο των λέξεων Science (Επιστήμη), Technology (Τεχνολογία), Engineering (Μηχανική), Maths (Μαθηματικά). Το *STEM*, είναι ένα διεθνές εναλλακτικό πρόγραμμα για παιδιά δημοτικού που εφαρμόζεται ήδη σε αρκετά δημόσια και ιδιωτικά ελληνικά σχολεία και βασίζεται στην παιγνιώδη ανακάλυψη, ώστε τα παιδιά να μάθουν μέσα από πειράματα και παιχνίδια, πώς λειτουργεί ο κόσμος. Στα βιβλία του *STEM* κάθε παιχνίδι συνοδεύεται από μια εναρκτήρια θεωρητική παράγραφο στην οποία τίθεται ένα συγκεκριμένο πρόβλημα προς λύση έτσι όπως προκύπτει από τις αναζητήσεις και τις πιθανές απορίες των μικρών υπό διαμόρφωση επιστημόνων. Η παιδαγωγική προσέγγιση του προγράμματος ξεπερνάει τις θετικές επιστήμες γιατί μπορεί να εφαρμοστεί στη διδασκαλία οποιουδήποτε

γνωστικού αντικειμένου. Ο πειραματισμός, η αναζήτηση και η διαλεύκανση των αποριών σε αντικείμενα, όπως για παράδειγμα η γλώσσα, η μελέτη περιβάλλοντος, η κοινωνική και πολιτική αγωγή ή η πειραματική αρχαιολογία στο πλαίσιο των μαθημάτων της ιστορίας, διευρύνει κατά πολύ την ενεργητική αντιμετώπιση και την εμπλοκή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία. Στα ελληνικά, κυκλοφορούν 4 βιβλία δραστηριοτήτων, ένα για κάθε τομέα.

Συνέχεια στη σελίδα του βιβλίου «**Το άπειρο και εγώ**»: <https://goo.gl/sVzFGp>

Συνέχεια στη σελίδα του βιβλίου «**Το πλεξικό της φανταστικής**»: <https://goo.gl/KzsYDj>